

PATRYCJA LEŚNIAK-WALCZUK

Instytut Pedagogiki KUL

e-mail: patrycja.lesniak-walczuk@kul.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5910-075X>

KONFERENCJA NAUKOWA Z CYKLU:
„RODZINA W TEORII I PRAKTYCE PEDAGOGICZNEJ”
NA TEMAT: „RODZICIELSTWO – URZECZYWISTNIONE,
ZAGROŻONE, ZANIEDBANE. PEDAGOGICZNE INTERPRETACJE
W ŚWIELE KARTY PRAW RODZINY W CZTERDZIESTĄ
ROCZNICĘ JEJ WYDANIA”
LUBLIN, 20 MARCA 2023

Funkcjonowanie w rolach rodzicielskich kobiet i mężczyzn jako przedmiot poznania ma bogatą tradycję badań w naukach społecznych i wciąż budzi zainteresowanie, m.in. z uwagi na znaczenie rodzicielstwa w rozwoju dzieci i dorosłych oraz przemiany dokonujące się w modelach rodzicielstwa i sposobie pełnienia roli matki i ojca. Wydarzenie wpisało się w tradycję marcowych spotkań konferencyjnych organizowanych przez Pracowników Katedry Pedagogiki Rodziny pod wspólnym tytułem „Rodzina w teorii i praktyce pedagogicznej”. Tym razem inspiracją było to, że w 2023 roku mija czterdziesta rocznica ukazania się Karty Praw Rodziny (KPR). Papież Jan Paweł II w Adhortacji Apostolskiej *Familiaris consortio* (n. 46) podjął życzenie Synodu i zobowiązał Stolicę Apostolską do opracowania tego dokumentu. Celem KPR jest przedstawienie wszystkim współczesnym chrześcijanom i niechrześcijanom – na tyle pełnego i uporządkowanego, na ile to było możliwe – ujęcia podstawowych praw właściwych owej naturalnej i powszechnej społeczności, jaką jest rodzina (Wprowadzenie do KPR).

Dnia 20 marca 2023 roku miała miejsce zorganizowana przez katedrę Pedagogiki Rodziny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

konferencja naukowa na temat: „Rodzicielstwo – urzeczywistnione, zagrożone, zaniedbane. Pedagogiczne interpretacje w świetle Karty Praw Rodziny w czterdziestą rocznicę jej wydania”.

Zagadnienia poruszane podczas konferencji skupiały się na kluczowych przesłankach płynących z treści zawartych w niniejszym dokumencie. Głównym celem konferencji było podjęcie dyskusji, zaprezentowanie rezultatów badań, dokonanie pedagogicznego oglądu rodzicielstwa urzeczywistnionego, zagrożonego i zaniedbanego w świetle treści zawartych w Karcie Praw Rodziny.

Konferencja skupiła wielu badaczy pedagogicznej problematyki rodzinnej z różnych ośrodków w Polsce. Wzięło w niej czynny udział około 44 osoby. Szeroko reprezentowane były ośrodki akademickie z Polski: Akademia Nauk Społecznych w Tarnowie, Akademia im. Jakuba Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, Akademia Zamojska, Akademia Ignatianum w Krakowie, Akademia Bialska Nauk Stosowanych im. Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Zielonogórski, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach.

Obrady konferencji przebiegały w trzech sesjach: dwie pierwsze miały charakter plenarny, trzecia odbywała się w sekcjach tematycznych. Na zakończenie konferencji zaprezentowano sprawozdania z pracy w poszczególnych sekcjach.

Konferencję otworzyli Dziekan Wydziału Nauk Społecznych KUL, dr hab. Arkadiusz Jabłoński, prof. KUL, który powitał wszystkich zgromadzonych gości i przypomniał, że celem konferencji jest rodzicielstwo w różnych jego wymiarach oraz Dyrektor Instytutu Pedagogiki KUL, dr hab. Piotr Magier. Krótkie słowo wstępne wygłosiła również Kierownik Katedry Pedagogiki Rodziny, dr hab. Danuta Opozda, prof. KUL.

Obrady plenarne zostały podzielone na dwie sesje. W pierwszej sesji pod przewodnictwem dr hab. Katarzyny Segiet, prof. UAM, wystąpienia rozpoczęła prof. dr hab. Bożena Matyjas referatem pt. *Współczesne rodzicielstwo w perspektywie pedagogiki*. Prelegentka przedstawiła współczesne rodzicielstwo w ujęciu pedagogiki rozumianej jako proces opieki, wychowania i socjalizacji dziecka. Zwróciła także uwagę na integralne wychowanie, tj. realizację przez rodziców funkcji opiekuńczo-wychowawczej i socjalizacyjnej.

Następnie głos zabrał dr hab. Sławomir Chrost, prof. UJK, który skupił się na *Rodzicielstwie w wychowaniu personalistycznym*. W swojej wypowiedzi poszukiwał odpowiedzi na pytania: Jakie są prawa i obowiązki rodziców w wychowaniu dziecka-osoby? Jaka jest rola rodziny w procesie mądrzym wychowania personalistycznego? Jak rozumieć subsydiarność, towarzyszenie, świadectwo, spotkanie osobowe i dialog wychowawczy w pedagogii osoby? Kolejną prelegentką była prof. dr hab. Alina Rynio. W wystąpieniu pt. *Istota i funkcje małżeństwa i rodziny w świetle nauczania świętego Jana Pawła II* podjęła próbę rekonstrukcji papieskiego sposobu ujmowania kluczowych kwestii dotyczących małżeństwa i rodziny, ale i odpowiedzi na pytanie czy nauczanie papieża jest jeszcze aktualne i inspirujące dla nauki o istocie i funkcji rodziny we współczesnym świecie. Kolejną prelegentką była dr hab. Agnieszka Regulska, prof. UKSW, która w wystąpieniu pt. *Prawa rodziny w aspekcie troski o prawa i dobro dziecka* podjęła próbę przedstawienia znaczenia praw rodziny, w tym dotyczących wychowania dzieci, jako gwarancji realizacji praw i dobra dziecka.

Drugą sesję konferencji pod przewodnictwem prof. dr hab. Bożeny Matyjas rozpoczęło wystąpienie prof. dr hab. Elżbiety Osewskiej zatytułowane *Karta Praw Rodziny z perspektywy familiologicznej*. Następnie referat pt. *Odpowiedzialność rodzicielska w obliczu przemian społecznych* wygłosiła dr hab. Katarzyna Segiet, prof. UAM. W wystąpieniu zwróciła uwagę na kluczową kwestię, tj. odpowiedzialności widzianej w perspektywie wychowawczej, w pogłębiającej się dysocjacji w środowisku życia człowieka.

Z kolei dr hab. Grażyna Gajewska, prof. UZ, podjęła temat: *Opiekuńczość międzyludzka a rodzicielstwo i relacje dorosłych z dziećmi. Istota a pandemiczna współczesność. Nadzieja i zagrożenia*. Prelegentka zaprezentowała wstępnie zgromadzone wyniki badań własnych, których celem było znalezienie odpowiedzi na pytania: Jaka jest istota opiekuńczości międzyludzkiej i rodzicielskiej? Które zjawiska ją zmieniają? Jaki jest kierunek tych zmian? Co zdaniem młodych dorosłych zmieniło się w postawach wobec opiekuńczości i rodzicielstwa u młodych ludzi po pandemii COVID-19? Zagadnienia dotyczące tematyki wychowania w czasie pandemii podjął również dr hab. Mirosław Kowalski w referacie pt. *Wychowanie w czasie pandemii. „Rodzicem się jest a nie bywa...” – refleksje*.

Po wymienionych wystąpieniach i przerwie obiadowej rozpoczęły się obrady w czterech sekcjach tematycznych.

Uczestnicy pierwszej sekcji, obradującej pod przewodnictwem dr hab. Andrzeja Jakuba Sowińskiego, prof. AJP i dr Eweliny Świdrak, podjęli refleksje na

temat kształtującego się rodzicielstwa. Prelegenci poruszali zagadnienia związane z naturalnością wychowania rodzinnego, znaczeniem doświadczeń życiowych czy biograficznym uczeniem się ról rodzicielskich. Podjęty został również problem wychowawczej roli ojca.

Prace w drugiej sekcji, której przewodzili dr Ewa Dybowska oraz dr Magdalena Parzyszek, dotyczyły różnych wymiarów rodzicielstwa. Podjęto refleksję na temat odpowiedzialnego rodzicielstwa, asymetrii w relacjach wychowawczych, konfliktach i dylematach wychowawczych w odniesieniu do choroby nowotworowej. Istotne okazały się także zagadnienia pedagogiczne dotyczące rodzicielstwa bliskości, nowego modelu rodziny i jego konsekwencji oraz wychowania dzieci zdolnych.

Sekcja trzecia pod przewodnictwem dr hab. Ryszarda Skrzyniarza, prof. AZ i dr Agnieszki Lincy-Ćwikły poświęcona została różnym obliczom rodzicielstwa. Poruszane tematy w znacznej części dotyczyły zagadnień związanych z rodzicielstwem adopcyjnym, pieczę zastępczą, rodzinami patchworkowymi. Przybliżono także zasady rodzicielstwa w ujęciu Ewarysta Estkowskiego oraz Włodzimierza Fijałkowskiego.

Sekcja czwarta pod przewodnictwem dr hab. Urszuli Grucy-Miąsik, prof. UR i dr Patrycji Leśniak-Walczuk została poświęcona rodzicielstwu wobec trudności dziecka. Pod dyskusję poddane zostały m.in. następujące problemy: wypalenie rodzicielskie, dylematy rodziców z niepełnosprawnym dzieckiem, strata dziecka przed narodzeniem czy usamodzielnianie się dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Zwrócono również uwagę na potrzebę wsparcia ze strony asystenta rodziny.

Po obradach zaprezentowano sprawozdanie z sekcji tematycznych. Następnie organizatorzy podsumowali i zakończyli konferencję.

W trakcie obrad uczestnicy konferencji mogli się zapoznać z plakatami naukowymi przygotowanymi przez studentów Pedagogiki KUL oraz Akademii Zamojskiej.

Konferencja umożliwiła pochylenie się nad zagadnieniami związanymi z rodzicielstwem urzeczywistnionym, zagrożonym i zaniedbanym. Spektrum problemów wpisujących się w jej tematykę zachęca do podjęcia kolejnych podobnych inicjatyw poświęconych rodzinie i rodzicielstwu.